

40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
 Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
 rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
 pri večkratnem inseriranju primeren popust.
 Uredništvo sprejema naročnine, inserate
 in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
 Uredništvo in upravnštvo je v Mariboru,
 Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se mo-
 govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
 Rokopis se ne vrača.
 Nezaprite reklamacije so poštnine prepla-
 telefon interurban št. 115.

131. števil.

Maribor, dne 12. novembra 1924.

Letnik XVI.

Priprave P. P. vlade za volitve.

V ponedeljek, 10. novembra je bil izvršen pogreb narodne skupščine v Beogradu. Pogrebcev je bilo malo. Člani širšega bloka se pogrebnih ceremonij niso udeležili ter so s tem dokumentirali svoj protest radi umorstva, izvršenega nad parlamentom, in svoj prezir tistim, ki so zakrivali to zločinsko umorstvo. Pogrebi pa so bili člani P. P. vlade in nekaj radikalnih in samostojno-demokratskih poslancev, skupno okoli 40 ljudi. Ni bil navzoč noben podpredsednik in noben izmed štirih sekretarjev, ki jih je izvolila narodna skupščina dne 20. oktobra. Predsednik Ljuba Jovanović je čutil, da tudi na njega leti sum, da je udeležen pri zločinskem umorstvu parlamenta in parlamentarizma v naši državi. Skušal je dokazati svojo nedolžnost v tej zadevi. Njegovo upravljanje pa je napravilo utis, da pere zamorca. Moreš ga prati, kolikor hočeš, zamorec ostane črn, kakor je bil. Ljuba Jovanović ostane obremenjen s krivdo, ravno tako njegova skupina v radikalnem klubu. Ta skupina z Jovanovićem na čelu je igrala igro, da simpatizira z idejo narodnega sporazuma in da hoče ohraniti parlamentarni princip. Ko pa so bile odstranjene kulise, se je videlo, da to igro vodi režiser Pašić.

Medtem Pašić-Pribičevićeva vlada vneto izvršuje najboljše priprave za volitve. Cilj ji je, ne da pride volja ljudstva do svobodnega izraza, marveč, da pokvarjena P. P. družba dobi večino. Dosedaj je imela kakšnih 120 glasov v parlamentu. Do absolutne večine ji manjka 40 glasov. Tě mora pri volitvah doseči milom ali silom: to je njeno volilno geslo.

Sredstev se družba korupcionistov in nasilnikov ne boji nobenih. Vsako sredstvo ji je dobrodošlo, ne plaši se niti krvi, katero je Pašić napovedal v svojem govoru v Bjelini. Kdor moli nasproti prazno šako, nje-mu se bo napolnila. Kdor pa stisne šako in gleda mrko, on dobi po hrbtu ali po glavi s puškinim kopitom. Po teh potih P. P. družba upa priti do zmage.

Takšnim nakanam so bili na poti uradniki, ki pojmujejo svoj poklic in svojo nalogo s stališča kulturnega sveta, pa ne pod vidikom balkanizma in njegovih metod. Zato je vlada takoj po svojem nastopu izmenjala vse velike župane. Minister notranjih zadev Boža Marinković, je takoj po povratku iz dvora, kjer je položil svojo prisego, telegrafično ukazal, da morajo veliki župani takoj oddati svoje posle najstarejšemu uradniku. Kakor da bi ti vestni in večji uradniki bili kakšni balkanski kačaki (roparji), katerih se je treba najhitreje iznebiti!

Postopanje P. P. vlade dokazuje, da ta pokvarjena kompanija smatra uradništvo ne kot upravni aparat države, marveč kot poslušno sredstvo za svoje strankarske posle. Oba velika župana v Sloveniji, g. Vodopivec in g. Šporn, sta bila moža velike uradniške sposobnosti in stvarne nepristranosti. Ona nista niti bila člana SLS, pa sta se vendar morala umakniti, da napravita prostor dr. Pirkmajerju in dr. Baltiču, ki sta lutki v rokah dr. Žerjava. Tako Pribičević-Žerjavova demokratska stranka ceni in spoštuje dostojanstvo uradništva.

Ko je bila naša stranka na vladi, ni izmenjala nobenega uradnika, ki je bil sposoben, dostojen in pravičen. Le takšni so se morali umakniti, ki so stranko stavili nad državo ter uganjali nekorektnosti. Korupcionistiško nasilniška vlada pa je na prvi mah upokojila oziroma premestila 500 uradnikov ter bo nadaljevala z demoraliziranjem uradništva in korumpiranjem državne uprave.

Tako si je vlada ustvarila poslušni aparat, ki bo suženjsko funkcioniral po njeni volji. Kakšno bo to funkcioniranje, osvetljujejo nekateri ukrepi vlade, ki so bili storjeni in izvršeni dosedaj.

Vlada se namerava poslužiti onega proslulega zakona o zaščiti države ter ga upotrebiti zoper vse anti-državne elemente, katerim kajpada prištevajo vse stranke razen radikalne in samostalne demokratske stranke. Ost bo predvsem naperjena proti Radičevi stranki, njenim poslancem in kandidatom. Radiča samega bi radi zaprli, pa ga ne najdejo, ker ne vedo, kje se skriva. Shodi Radičeve stranke se prepovedujejo. To tudi velja o ostalih opozicijskih strankah. Prepovedi shodov se pridružuje konfiskacija opozicijskih listov. Tako hočejo opozicijske stranke oropati vseh agitačnih sredstev.

Poslanci SLS stranke so že vnaprej v svojem preglasu na to opozorili naše ljudstvo. Koncem svojega proglasa izjavljajo: »Svobode pri novih volitvah ne bo veliko. Ljudstvo bodo hoteli prisiliti, da s pasjo ponižnostjo poljublja njihovo šibo in odobrava njihovo korupcijo ter nepoštenost. Slovenski narod se sili ne bo uklonil, nikdar, nikdar!«

Svojim poslancem se slovensko ljudstvo odziva z neomajnim sklepom in trdno obljubo: Korupcionistom in nasilnikom se ne udamo nikdar! Dan 8. februarja 1925 bo dan obračuna s korupcionisti in nasilniki. V

tem oziru bo 8. februar 1925 nadkriljeval 18. marec 1923. Šibe, ki nas tepe, ne bomo poljubovali, marveč bomo nasilneže in korupcioniste treščili ob tla!

Politične beležke.

Cilji vladne manjšine napram opoziciji. P. P. volilna vlada zasleduje predvsem tale glavni cilj: na vseh koncih ter krajih lopati po opoziciji s pomočjo državne oblasti in moči. Posamezni člani sedanje P. P. vlade so že znani virtuozji v pobijanju opozicije in bo njihova imena jugoslovanska zgodovina beležila na črno plat. P. P. vlada je že začela z zabranjevanjem opozicijskih shodov. V Vojvodini sta bila doslej prepovedana dva shoda opozicije demokratov. Prepovedan je shod HRSS v Metkoviću za slučaj, če bi se na zborovanju samo omenilo dinastijo, ali sedanji režim. Radikalno »Vreme« niti ne taji več, da namerava vlada še ostrejšo nastopiti proti opoziciji, kakor hitro bo razpuščena skupščina in imuniteta narodnih poslancev od strani vlade ne pride tolikanj v poštev. Predvsem nameravajo Radiča obtožiti radi razžaljenja Nj. Veličanstva. Takoj po razpustu parlamenta je bila izdana za Radičem tiralica in v slučaju, da bi ga iztaknili v okvirju države, bo takoj prijet in preprečen v beograjske zapore. Poleg drugih namer so na programu P. P. metod tudi kar najostrejša postopanja proti svobodi tiska in brezobzirnost napram javnim zborovanjem.

Ukazna politika. Vsakemu se zdi čudno, ker člani P. P. režima ne dajejo ne javnosti in ne novinarjem nobenih izjav o svojih ciljih in ne o poslih, ki se rešujejo na sejah ministrskega sveta. Edino zunanji minister dr. Ninčič je izjavil, da bo nadaljeval svojo politiko napram inozemstvu in ta je javnosti itak dobro znana. Kljub molčečnosti vladnih članov o svojih nakanah, pa je vendar znano vsakemu našemu državljanu, v kateri smeri se bo gibalo delo sedanje vlade. Delovanje sedanje vlade bo obstajalo v tem, da se porine celi državni aparat na razpolago vladajoči stranki in da si ta na ta način pribori večino pri volitvah. Poročila o delovanju vlade stereotipno javljajo, da se ukvarja vlada z ukazno politiko, ali z drugimi besedami: iz državne službe se naganja one uradnike, ki niso člani režimskih strank. Notranji minister Boža Maksimović je na eni zadnjih sej ministrskega sveta poročal obširno, kako bo izvršil spremembe med uradništvom radi bolj uspešne izvedbe volitev. Do srede — danes bodo gotovi ukazi o upokojitvah, premetitvah in o novih imenovanjih uradništva. Govori se, da bo v celem izdanih 500 ukazov.

Dva tabora.

Pašić in Radič sta zahtevala volitve in uspela sta v tem oziru. Že koj pri pojavu novih volitev sta se trdo strnila dva strogo ločena tabora, ki pa na srečo nista ne srbska in ne hrvatska; ampak vidimo na eni strani Pašić-Pribičevićevo velesrbsko oligarhijo, na drugi strani pa večino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Volitve bo vodil tabor manjšine, ki je obremenjen s korupcijo, ki se je potem intrig ognuil odgovoru pred sodiščem in izsilil volitve.

Ker je tabor vladne manjšine že v naprej ožigasan z javnosti znano prošlostjo, z delom ter izjavami kot skoz in skoz centralistični, ki je doslej vedno nastopal proti Hrvatom ter Slovincem, je razumljivo, da se bodo vse opozicijske stranke združile in stopile sporazumno v volitve. Sedaj, koj pri razglasitvi novih volitev še sicer naglašajo vladni listi, da se bo držal vladni tabor strogo zakona, a taisti, ki deli med svoje pristase orožje in ki drzne vlačiti vojsko v politiko, ta sigurno nima čistih ter mirnih namenov.

Vočigled novim volitvam se moramo, kakor beleži to zagrebški »Obzor«, nehoti vprašati: kaj hočeta Pašić in Pribičević doseči potom tolikanj forsiranih volitev? Mar li nameravata s temi volitvami si priboriti v skupščini absolutno večino?

Dosedaj je bilo v parlamentu radikalov in Pribičevićevih demokratov zaokroženo vzeto 120 — morale bi nove volitve prinesli temu taboru še najmanj 40 novih zastopnikov. Po razpoloženju med priprosim ter nepokvarjenim narodom bi morala vlada, ki je strahopetno pobegnula pred parlamentom, da se izogne odgovoru pred sodiščem, izgubiti najmanj 40 mandatov, nikakor jih pa ne pridobiti! To bi že morale biti grozno krvave volitve in zavladati bi morala popolna brezakornost, da bi se Pašić in Pribičević priplazila do večine in bi potem v večinskem položaju ustvarila zase nov volilni red in si na ta način pri drugih volitvah zagurala oblast za 4 leta. Pač radi verjamemo, da bo vladni tabor ukrenil ter storil vse, da bi se mu posrečilo iz naroda izviti večino, a nikakor ne bo uspel.

Seveda bosta tudi pri teh volitvah trdila Pašić in Pribičević, da sta za sporazum, a vsakdo zna, kak bi naj bil

ta sporazum, ki temelji na vidovdanski ustavi, hegemoniji ter centralizmu. Gotovo ni v okvirju naše države niti enega poštenega Slovenca in Hrvata, ki bi še veroval v Pašić-Pribičevićev sporazum in v kak Markov protokol. Edino Davidovičev tabor je dokazal, da mu je glavni cilj sporazum in Davidovič sam se je rajši odrekel oblasti, kakor da bi opustil započeto resno delo za sporazum.

Ako presojamo oba tabora, ki si stojita pri teh volitvah nasproti, ne smemo pozabiti, da narod, ki bo odločal o zmagi enega in drugega, prav dobro pozna predstavitelja vladnega tabora Pašića in Pribičevića. Priprosti in nepokvarjeni ljudje v Srbiji, na Hrvatskem in v Sloveniji poznajo cilje Pašić-Pribičevićeve politike, ki so negacija narodne sloge, sporazuma, državne moči in bodočnosti. Pašić in Pribičević sta se doslej vselej in povsod izkazal kot zagovornika sile. Srbski narod, ki je davno za bratski sporazum in ki se oklepa navdušen Davidoviča, ni pozabil, kako je svojčas Pašić izdajal svoje pametne in idealne tovariše in prvake radikalne stranke. Sam je kot zajec bežal v Avstrijo in na Bolgarsko, ostavivši najbolj ugledne radikale Obrenovičem na milost in nemilost, a za uslugo pobega in izdajstva je basal v svoj žep mastne denarne nagrade. Da Pašić s pomočjo politične oblasti lahko služi grabežljivim ciljem svoje družine, so mu najljubše prerokbe o politiki krvoprelitja ter vsestranskega nasilja kakor je to dokazal s svojim govorom v Bjelini. Njegov pomočnik je Pribičević, ki se v stvari čisto nič ne razločuje od Pašića. Tudi Pribičević je istotako zagovornik sile, nasilja, krvoprelitja in močne roke. Eden in drugi sta nadalje ekskluzivna srbska nacionalca, ki gresta za tem, da po Pribičevićevem geslu pretvorita in zmeljeta Hrvate tako, da bodo manjši kot makovo zrno. A to ne samo Hrvate, ampak tudi druge narode naše države in celo oni del srbskega naroda, ki ne sledi njima. Kakor že pribito, sta poveljnika vladnega tabora nadalje izrazita nasprotnika sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci in kot šovinista za nadaljevanje politike sile. Oba predstavljata negacijo demokracije ter narodne svobode in kot taka sta reakcionarca, ki ne izbirata sredstev.

Pašić, o katerem je izrekel svojčas največji srbski politik Protić kar najbolj porazno sodbo in Pribičević, ki je najbolj zagrizen protivnik vsega, kar je hrvatsko, sta glavna stebra vladnega tabora, ki bo vodil volitve, da se priplazi do večine.

Narodi Jugoslavije, ki so doslej prenesli že razne težkoče, se bodo zavedali tudi pri teh volitvah, da gre za zadnji Pašić-Pribičevićev napor in se bodo po večini oprijeli onega drugega tabora, ki je tudi v dejanju dokazal, da so mu red mir, zakon in bratski sporazum glavni cilji.

Pri teh volitvah smo hvala Bogu tudi pri nas napredovali vsaj toliko, da si stojita nasproti samo dva tabora, med kojima ni nobenega kompromisa, ampak najostrejša borba za večino narodove volje in zaupanja.

Kateremu od teh dveh taborov bo naš jugoslovanski narod tokrat po večini zaupal vodstvo svoje politične usode za bodočnost, pač ni težko uganiti, ako gre na eni strani za odločitev med korupcijo, nasiljem ter brezakornostjo — na drugi strani pa za pobijanje korupcije, zakonitosti, mir ter bratski sporazum.

Po svetu.

Železničarska stavka v Avstriji se še vedno nadaljuje. Oblasti so rekvirirale avtomobile, ki prevažajo potnike ter pošto. V Mariboru vidimo vsak dan po več največjih poštinih avtomobilov, ki vozijo iz Maribora proti Gradcu in Dunaju pošto ter potnike. Ker železnica ne vozi, se je v Mariboru nakopičilo na glavnem kolodvoru veliko tovornega blaga, ki je prišlo iz juga in je bilo namenjeno za Avstrijo. Zelo veliko škodo bodo trpeli avstrijski živinski prekupci in mesarji, kojih blago počiva na mariborskem kolodvoru in je velika nevarnost, da se bo meso pokvarilo. Med železniško upravo in železničarji so obnovljena oficijelna pogajanja. Vodilni krogi so prepričani, da se železniški upravi posreči doseči sporazum in da bo stavka v nekaj dneh končana. Železniški uslužbenci polagajo največjo važnost na to, da se jim uredi ponovno mesečni prejemki. Za to bi potrebovala uprava 180 milijard. Kritje tega zneska se ne bo izvršilo s povišanjem tovornih tarifov, marveč le s 25 odstot. povišanjem osebnih tarifov in pa s proračunskimi prihranki. Finančni minister dr. Kienböck je izjavil, da bodo storjeni vsi poizkusi vzpostaviti redni promet na zveznih železnicah.

Otvoritev italijanskega parlamenta. Danes se otvori italijanski parlament; ta dogodek je že težko in mrzlično pričakovala italijanska javnost. Politične strasti so v Italiji raznete do skrajnosti in vsak hip pride v različnih delih države do krvavih izbruhov radi fašistovskega pritiska, ki postaja čimdalje bolj neznosen. Radi poslednjih nemirov, ki so se vršili dne 4. t. m. ob priliki fašistovske proslave v Rimu in drugih mestih Ita-

lije, neprestano vre nezadovoljstvo po celi državi. Pepino Garibaldi je izdal radi fašistovskega napada na invalide in pristaše udruženja »Italia libera«, nekaj apel na italijanski narod, v katerem najostreje napada fašizem. Fašisti so radi tega proglasili tako besni, da je Garibaldija pozval komandant milice Varini na dvoboj. — Radi krvavih napadov na invalide in vojne žrtve se je opozicijsko časopisje z novo vneto vrglo na fašistovsko diktaturo, kateri prorokuje poraz celo v parlamentu. Radi tega cela Italija nestrpno pričakuje, kako stališče bodo zavzele v novootvorjeni zbornici stranke, ki so bile dosedaj s fašisti v zvezi. Pričakovati je, da se bo zveza razdrla ter da bo z opozicijo potegnili tudi precej poslancev iz vrst samih fašistov. Vsekakor se nahaja Italija v težkem političnem položaju in njena bodočnost je precej nejasna.

Komunizem na Češkem. V Pragi se je te dni vršil kongres češkoslovaških komunistov. Tajnik stranke, Zapotocky je poročal o organizaciji in jakosti komunističnega gibanja na Češkem. Po njegovim poročilu plačuje na češkoslovaškem 139 tisoč oseb članske domeske za komunistično stranko; na vsakega 98 prebivalca pride organiziran komunist. Člani se dele na devet raznih narodnosti. Čehov je 86 tisoč (62 odstot.), Nemcev 29 tisoč (21 odstot.), Slovakov 11 tisoč (8 odstotok), Madžarov 7 tisoč (5 odstot.), Rusinov 4 tisoč (1 odstot.). Po poklicu je 77 odstot. delavcev in kmetov, in samo 1 odstot. intelektualcev. Veliko je organiziranih žen in sicer 23 odstot. Organizaciji pomanjkuje mlajših delavskih sil, ki bi započeto delo nadaljevali.

Nova angleška vlada. Novi predsednik Baldwin, minister zunanjih zadev Chamberlain, minister finance Churchill, lord predsednik tajnega sveta Curzon, min. vojske Evans lord admiraltete Bridgeman, državni sekretar za Indijo Birkenhead, minister kolonij Amery, minister notranjih zadev Hicks, javna dela Waitland, trgovine Greaves, lord državnega pečata Salisbury, kmetijstva Wood, državni sekretar za Škotsko Gilmour, proroštvo Perchy, generalni državni odvetnik Hogg, minister za zrakoplovstvo Samuel Hoare, minister zdravja Neville Chamberlain. Ta kabinet se lahko označi kot vlada močnih osebnosti. To pa se ne pomeni vlade, ki bi izvajala politiko »močne roke«, kakor je to pri nas običajno. V Angliji in sploh na zapadu je taka politika ne samo neobičajna, ampak celo nemogoča in če se naša desničarji primerjajo z angleškimi konservativci, so smešni. Baldwinova vlada je močna za to, ker so v njej vse najsposobnejše in politično najbolj preizkušene osebe konservativne stranke. V tem se ta konservativna vlada zelo razlikuje od one, ki je bila pred Macdonaldovo na oblasti. Tedanja vlada je bila sestavljena po razpadu stare zveze in je del najmočnejših in najsposobnejših mož ostal ob strani. V devetmesečni opoziciji so se pa v konservativni stranki vsa nasprotstva poravnala in Baldwin je zopet dobil stare angleške državničke v svoj kabinet. Med člani vlade je najbolj zanimiv državnik Joe Chamberlaina. Sedanjí zunanji minister je prišel prvič v zbornico leta 1892 in je tri leta pozneje bil prvič minister. O njem se trdi, da je človek širokega naprednega pogleda in njegove metode v zunanji politiki so tako premišljene in širokopotezne, da se z gotovostjo pričakuje, da bo delal bolj v duhu Lloyd Georgeja, kot pa v duhu lorda Curzona v dobi zadnjega Baldwinovega kabineta. Pod tem ministrom ne bo govora o kaki spremembi zunanje angleške politike. Minister za Indijo je tudi močna osebnost, ki se odlikuje zlasti po svoji praktičnosti in odločnosti. Znamenita osebnost sedanje angleške vlade je tudi finančni minister Churchill, ki je začel svojo karijero v angleško-burški vojni kot vojak in novinar in je potem po svoji živahnosti in spretnosti igral vedno važno vlogo enkrat v liberalni, potem pa zopet v konservativni stranki. Sedaj je dobil tako važno mesto vsled tega, da se pokaže, kako se veliko bolj ceni sposobnost, kot pa ozko strankarsko obzorje.

Ukrajinci in Poljaki. Dne 1. novembra je minilo šest let, ko je zapadni del ukrajinskega naroda proglasil v Lvovu svojo samostojno zapadno ukrajinsko republiko. Osem mesecev je vstrajala ta republika v težkih bojih proti Poljakom, nazadnje je pa podlegla in 15. marca 1923 je bila mednarodno potrjena poljska zasedba ukrajinske zemlje. Poljaki silno okrutno postopajo z Ukrajinci in iz ukrajinskega ozemlja je vedno več beguncev po širnem svetu. Dr. Evgen Petruševič, predsednik ukrajinskega narodnega sveta piše v »Ukrajinskem Praporu«, ki izhaja v Berlinu, da ideja prvega novembra 1918 — ideja samostojne ukrajinske ljudovlade — ni in ne bo nikdar ubita v ukrajinskem ljudstvu. Pod poljskim jarmom Ukrajinci ne bodo nikdar mirovali in boj za samostojno in svobodno ukrajinsko državo mora biti dobojevan do popolne zmage.

Kako se nazadnjaki smešijo. Razni nazadnjaki si na najsmehnejše načine lastijo angleške konservativce za svoje idejne tovariše. Na Češkem si je to smešnost in neukusnost privoščil dr. Kramarž, zagrižen nasprotnik nove Rusije. Kramarž je dočkal »novo dobo« in sicer ne doma na Češkem, ampak v Angliji z volilno zmago konservativcev. V dnevniku »Narodni Listy« je napisal članek, s katerim v naravnost pesniškem zanosu, kar je za politika Kramarževe vrste nekaj zelo čudnega, povečuje Anglijo, ki je dobila konservativno vlado ter napada Francijo in posebej še francoskega vladnega predsednika, ki je pravno priznal sovjetsko Rusijo. S tem člankom kaže nazadnjaški politik, da mu ni nikdar do države in naroda, ampak samo do vlad, ki so služajno na krmilu. Pred priznanjem Rusije je povečeval Francijo v deveta nebesa, danes pa hvali Anglijo, me-

neč, da bo njena nova vlada nasprotna Rusiji, kar se pa seveda ne da pričakovati, ker angleški konservativci niso to, kar so nazadnjaki Kramarževe vrste. Končno se roti češkoslovaško, naj ne prizna Rusije, pa če bi jo tudi vse druge države priznale. In vse to radi tega, ker mu je v Rusiji propadlo nakopičeno bogastvo in imetje.

Predaja ruske poslanske palače v Parizu sovjetskim predstavnikom. Po priznanju Rusije je sedaj izročila Francija sovjedom tudi rusko poslansko palačo v Parizu. Pred izročitvijo poslopja je dobil bivši diplomatski predsednik Kerenskega, Maklakov, od francoske vlade dovoljenje, da odnese iz poslopja vse slike carjev in carice in zastave bivše carske Rusije. Maklakov je vse predmete poslal Nikolaju Nikolajeviču. Proti predaji palače so vložili ruski emigranti pri Herriotu protestno pismo, v katerem izjavljajo, da ruski narod nikoli ne bo prostovoljno priznal sovjetsko Rusijo, ker vlada tamkaj teror, kot ga ne pozna svetovna zgodovina.

Zarota proti španskemu direktoriju. Radi nesrečne politike španskega diktatorja raste v državi vedno bolj nezadovoljstvo, ki se kaže v številnih zarotah, katere policija dan za dnem odkriva. Te dni je zopet v Franciji policija odkrila obsežno zaroto, naperjeno proti španski vladi. Na obmejnih železniških postajah med Francijo in Španijo je policija aretirala štiri sumljive osebe, pri katerih so našli bombe in samokrese. Na policiji so priznali, da so prišli iz Pariza in da so nameravali oditi v Španijo. Pri njih so našli dokumente, iz katerih se vidi, da je bila ta četvorica na čelu zarote proti Primi de Rivera. Na podlagi teh dokumentov je izvedla francoska policija obširno preiskavo in aretirala 18 sumljivih oseb. Tudi je odkrila policija večjo zalogo razstreliva. Izgleda, da je ta četvorica pripravljala atentat tudi na španskega kralja. O vsem je bila obveščena španska policija.

Dnevne novice.

Proslava Meškove petdesetletnice se je vršila v Ptuj dne 11. t. m. nad vse slovesno. Zjutraj je daroval pisatelj Meško slovesno službo božjo. Po službi božji se je vršila v Društvenem domu slavnostna akademija. Pesnik Meško sam je imel nagovor na mladino. Po Meškovem govoru se je izvršilo odlikovanje pisatelja z redom Sv. Save III. razreda. Slovesni dekoraciji so prisostovali zastopniki uradov, društev, razne deputacije itd. Po končanih slovesnostih v Društvenem domu se je pričel banket v Narodnem domu.

Stara povest o dunajskem zrezku. Muslimanska »Pravda« beleži to-le: Kakor hitro je javnost zvedela o zopetni vzpostavitvi Pašičeve volilne vlade, je dregnil uglednega muslimana v Sarajevu prijatelj in ga spomnil na ono znano anekdoto g. Jaše Prodanoviča o dunajskem zrezku. Znani politik in vodja srbskih republikancev Jaša Prodanovič je nekoč, ko mu je bila žena z družino v kopališču, kosil vsaki dan z nekim prijateljem pri »Kolarcu«. In Prodanovičev prijatelj, ko je enkrat pojedel juho, je vsikdar dolgo prebiral jedilni list in študiral, kaj bi naročil. Prečita jedilni list enkrat, drugič, od zgoraj navzdol ter obratno, na to se zamisli in še enkrat prečita list in nato pa zapove natakarku: »Dunajski zrezek!« Tako je vedno po pol ure proučeval jedilni list, a vsikdar se je oklenil dunajskega zrezka. — Kakor z dunajskim zrezkom Prodanovičevega prijatelja je v naši državi vsikdar, kadarkoli se pojavljajo vladne krize. Na dvoru čitajo seznam politikov od zgoraj navzdol in obratno, politiki hodijo na dvor, svetujejo, rešujejo, čita se ponovno oni politični jedilni list, a vsikdar dobi mandat — Nikola Pašić — naš politični dunajski zrezek! Tokrat pri P. P. volilni vladi pa smo dobili k običajnemu dunajskemu zrezku še — salato — g. Pribečevića!

Prvi znaki krvavih volitev. V Banjaluki se je dne 8. t. m. pri agitiranju za režimske stranke prvič prelila kri kot znak nasilnih in krvavih volitev. Na sejm, ki se je vršil v mestu, je dospelo mnogo okoliških kmetov, ki so vsi pripadniki zemljoradniške stranke. Med seljake so se pomešali radikalni agitatorji in orožniki ter jih silili, da kličejo živijo Pašić. Ker je bilo tudi nekaj radikalnih pristašev med kmeti, so tudi ti začeli siliti svoje zemljoradniške tovariše, da kličejo živijo Pašiću. — Kmalu pa je nastal pretep, v katerem so orožniki navelič z bajoneti na zemljoradnike in težko ranili tri kmete. Mnogo oseb je bilo lažje ranjenih ter veliko aretiranih.

Izpremembe pri zagrebški policiji. Komaj je prišel na vlado novi režim, so se izvršile pri zagrebški policiji velike izpremembe. Za komandanta varnostne straže je bil imenovan prosluli Boško Pavlovič, ki je menda pri Hrvatih ena izmed najbolj obsovraženih oseb. Pavlovič je nekak zaupnik Pribečevića, ki ga je tudi na to mesto nekoč spravil. Pod njegovim pokroviteljstvom je nastopala v Zagrebu policija silno nasilno napram Hrvatim. Po nastopu Davidovičeve vlade je moral odstopiti ter se je vršila proti njemu preiskava;

sedaj ga je Pribečević zopet spravil na prejšnje mesto, da bi mu pokoril hrvatski Zagreb. Radi imenovanja novega poveljnika varnostne straže, so prosili za upokojeve ali premeščenje mnogi ugledni in stari policijski uradniki, med njimi tudi šef zagrebske policije, Franjo Urbani. Na njegovo mesto je vlada menovala svojega eksponenta dr. Bedekoviča.

Vlada skrbi za svoje priganjace. Glavni urednik »Balkana«, Svetolik Savič je bil že pred letom dni obsojen na večmesečno ječo; pod Pašičevo vlado je kazno neprestano odlagal, ko pa je prišel na vlado Davidovič, so Svetolika hitro z drugimi korupcijskimi vred zašili in moral je kašo pihati. Odsedel bi bil svojo kazen, da ni prišel na vlado novi režim. Svetolika njegovi radikalni prijatelji niso zapustili in te dni je bil podpisal odlok o njegovi amnestiji. Svetolik Savič je že izpuščen, ter bo v »Balkanu« zopet lahko besnel proti vsemu, kar ni velesrbsko.

Stradajoči upokojeanci. Državnim upokojeancem in 2. kategorije se je s 1. septembrom 1924 draginjska doklada znatno povišala in s 1. novembrom 1924 izplačala. Mi jim nismo nevoščljivi, zato, ker so si zaslužili in ker jim tudi pravično pripada. Nikakor pa ne moremo razumeti, da se nam državnim upokojeancem 1. kategorije, v koji se nahajajo vsi poduradniki, orožniki, finančna kontrola, policija in železničarji, med temi več reduciranih, kateri so po zakonu odgovorni in težko službo vršiti mogli po 20 in več let, in koji so do 28. februarja 1922 upokojeni bili, draginjska doklada ni povišala. Od 1. septembra 1924 so se nam že itak majhno odmerjene draginjske doklade odtegnile, ob času, ko cene življenjskih potrebščin na vzgor, pa ne na vzdol rastejo. Mi državni upokojeanci tretje kategorije imamo našo pokojnino tako majhno, da nam je brez primerne draginjske doklade za živeti premalo in za umreti preveč. Torej se nam je krivica učinila, ker se nam je namesto dalo, kar smo željno pričakovali, se odvzelo od tega, kar smo že imeli. Kako mi naj sedaj živimo v našem gmotnem in obupnem položaju, ko smo že itak od vsake ljudske zabave izključeni. Zima je tu, kaj, treba bo obleke, obutve in kurjave, mi pa še nismo z ničemer oskrbljeni. Naše žene in otroci trpijo in ječe, in pričakujejo nujno od pomoči. Mi apeliramo, prosimo in zahtevamo, da se nam krivica popravi in gmotni položaj izboljša ter da vlada tudi nam po službenih letih draginjsko doklado znatno poviša, kakor je državnim upokojeancem 1. in 2. kategorije. Kar smo zaslužili, kar nam pripada in za kar prosimo, se naj čimprej reši in izplača, da bomo tudi mi kot ljudje in državljani redno in pošteno živeti mogli. — Obupani in nesrečni perzizonisti tretje kategorije.

Tretji red sv. Frančiška. V sredo, dne 19. novembra 1924 bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob pol 7 uri zvečer. Pri tem sestanku bo imel referat presvitiški škof. Z ozirom na to je želeti mnogobrojne udeležbe.

Mežiška dolina, zdrani se! V nedeljo, 9. t. m. so zborovali orjunci iz Prevalj, Dravograda in Guštanja v Guštanju. Ime gostilničarja, ki se je tako daleč spozabil, da daje pretepaškim orjuncem svoje prostore na razpolago, še zaenkrat zamočimo. Priseljina družba orjuncem je že kovala načrte, kako naj se vrše »svobodne« volitve v skupščino, da bo za Pašiča in Pribečevića prav! — Z večernim vlakom se je »Dravograd« odpeljal in v temi korajžno prepeval skozi prazno semjišče svoje himno. Ljudstvo je še le zvečer zvedelo za zborovanje orjuncem in je vse ogorčeno na gostilničarja in na pretepaško frakarijo. — Mežiška dolina bo že volila — po nikdar po receptu orjuncem.

Naše srednje šole. V celi naši državi imamo skupno 189 srednjih šol in med temi je 120 popolnih in 69 nepopolnih. Na vseh teh šolah je podučevalo 3312 učiteljev, bodisi da so to pravi profesorji, ali pa honorarni učitelji. Na vsakega učitelja pride na teden približno 19 ur. Od srednješolskih profesorjev je bilo v juliju 1924 vključenih v skupnem profesorskem društvu 2577 učnih moči. Beograjska sekcija je štela 1500 članov, zagrebška 440, ljubljanska 313, sarajevska 158 in splitska 166. V skupni organizaciji je organiziranih 78 odstotkov vseh učnih moči na srednjih šolah. Od 3312 srednješolskih učiteljev nima 35 procentov popolne, ali vsaj ne kvalifikacije za srednje šole. Pričakuje se, da bo to število nekvificiranih učnih moči s časom se skrólo in to iz raznih vzrokov. Eden od teh glavnih vzrokov je dejstvo, da bo leta 1925 začela študirati na srednjih šolah mladina, ki je bila rojena v medvojni letih od 1914—18. Znano je tudi, da se ni po nekaterih krajih med vojno rodila niti polovica otrok kakor po miru. Radi zmanjšane števila otrok, se bo lahko tudi skrótilo število profesorjev. Razven tega pa vedno raste število profesorskih kandidatov, ki so dovršili univerzitetne študije. Razmerje med številom profesorjev in dijakov je po posameznih pokrajinah sledeče: V Srbiji pride na enega učitelja 24 dijakov, v Slavoniji 21, v Bosni 18 in pol, v Dalmaciji 18 in v Sloveniji 17 in pol.

Pristno dalmatinsko. Na dan Vseh svetnikov se je doigral v Gornjem selu na dalmatinskem otoku Šolom

Schicht

Pravo
Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah!
Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“

v tamošnji cerkvi izvanredni incident. Cerkveni pevec so prišli k svečani maši v zelo vedrem razpoloženju in so se začeli že pred službo božjo med seboj pripravljati, kedo od njih da ima najlepši glas. Glede tega vprašanja se nikakor niso mogli sporazumeti, ker je trdil vsak posameznik, da je ravno njegov glas najbolj blagodejen. Služba božja se je začela, a brup orgelj je nadkriljeval prepir pevcev, ki je postal vedno močnejši. Naenkrat so verniki v cerkvi slišali namesto petja udarce, ki so padali po glavah razgretih pevcev. Pretep med peveci je postal tako glasen ter huj, da je bil gospod župnik prisiljen, da je prekinil sveto daritev in poklical vojaške stražarje, ki so komaj dobili narazen pijane pevce in jih spravili pod ključ.

Bestialen sin. Pred nekoliko dnevi je izginil v Donjem Daruvaru na Hrvaškem mlinar Kolaček. Ker se ni povrnil več dni, je njegov sin prijavil policiji, da doma pogrešajo očeta. Nekaj dni po prijavi pa so otroci, ki so se igrali ob potoku, zapazili, da moli iz vode človeška roka. Prestrašeni so zbežali domov ter povedali staršem; takoj je odšlo več ljudi k potoku iz katerega so izvlekli človeško truplo, v katerem so prepoznali Kolačka. Na truplu so se videli znaki strahovitega zločina. Koža na glavi je bila na več mestih odprta, roke in rebra zlomljena in vrat je bil ves moder. Policija je takoj spoznala, da je bil Kolaček na strašen način ubit ter vržen v potok. Preiskava je kmalu pršla na sled pravemu zločincu. — Kolačkovemu sinu Franju, ki je pred dnevi sam prijavil policiji, da je oče izginil. Sin je priznal, da je očeta ubil na prigovarjanje svoje žene in njene matere, ker je hotel postati sam gospodar na očetovem posestvu. Svoj bestialen zločin je storil po noči, najprej je zadavil očeta z rokami, nato pa ga polmrivega vrgel pod mlinsko kolo, ki je dovršilo zverinsko delo. Na podlagi priznanja je policija aretirala poleg morilca tudi njegovo ženo in taščo.

Miši ogrožajo posejana polja v Posavju. V hrvaškem Posavju so se letošnjo jesen pojavile miši v silnih množinah, ter resno ogrožajo posejana polja. Kmetje so proti novim sovražnikom brez moči ter jih ne morejo pregnati. Sedaj so jih začeli ugonabljeti s tifusnimi bacili. Višja poljedelska šola v Križevcih razpošilja v ogrožene kraje majhne stekleničice s tifusnimi bacili. Tekočina iz steklenice se pomeša na lit. vode, v katero se potem namoči kruh. Zastrupljeni kruh se nastavi v bližini mišjih lukenj. Miš, ki okusi kruh, takoj zbolí na tifus ter v nekaj dneh pogine; bolezen je epileptična ter se potem širi od živali do živali. Mišji tifus ni nevaren za človeka ali domače živali, ki lahko brez nevarnosti jedo kruh, namočen v tekočino z bacili. Na enak način so Nemci pred desetletji uničili poljske miši v severni Nemčiji, kjer so poprej napravili mali glodalci na milijone škode.

Iz Maribora.

Somišljeniki SLS v Mariboru! Volilni imeniki so vam vsaki dan od 8. do 12. in od 15. do 18. ure na razpolago v tajništvu SLS na Aleksandrovi cesti 6 (Zadružna gospodarska banka). Pridite nemudoma in se prepričajte ali ste vpisani. Čas za reklamacije je kratek.

Marija Schmiderer umrla. Danes zjutraj ob treh je umrla celemu Mariboru znana sestra nekdanjega mariborskega župana dr. Schmidererja, gospd. Marija Schmiderer. Blagopokojna je bila velika dobrotnica cerkve in ubogih. Dosegla je visoko starost in je že dalje časa bolehal. Pogreb blagopokojne se bo vršil v petek popoldne. Blagi dobrotnici svetila večna luč.

Novinarski vestnik. Mariborski novinarski klub je na svoji zadnji seji sprejel med drugim važen sklep, s katerim se bo dalo najodločnejše pobijati vsako pseuđnovinarstvo. Sestavljen je pravilnik novinarske izpraševalne komisije. Odstavek tega sklepa se glasi: Kdor se prijavi za člana, mora polagati izpit pod nadzorstvom in oceno treh izvoljenih članov kluba. Enega člana te izpraševalne ali izpitne komisije lahko predloži kandidat sam, dva pa morata biti na vsak način določena od kluba. Brez izpita se sprejemajo samo oni, katere celi klub dovolj dobro pozna in oceni. Izpiti se polagajo po minimalnih in maksimalnih novinarskih strokovnih zahtevah. Kandidatu je dano prosto, da se da izkušati po minimalnih ali po maksimalnih zahtevah. Kdor bi se samovoljno izdajal za novinarja, je izpostavljen nevarnosti, da ga klub v javnosti zavrne. — Nadalje je klub mariborskih novinarjev sklenil zastaviti vse svoje sile, da bodo novinarji-nepolitiki brezpogojno zavarovani pred časopišnimi napadi. Po možnosti pa se bodo šteli tudi oni, ki se aktivno udeležujejo v politiki.

Važen sestanek Korošec se vrši v petek, 14. t. m. ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Ugleden rojak iz neodrešene Koroške nam bo poročal o položaju avstrijskih Slovencev in Slovanov sploh. Dogovorili se bo mo tudi o organizaciji in nadaljnjih sestankih. Vsakega Korošca dolžnost je, da se tega sestanka gotovo udeleži.

Težka telesna poškodba. Mariborski rešilni oddelek je prepeljal iz Spod. Kungote v javno bolnico 33 let starega viničarja Ivana Frasa. Fras je žrtev fantovskega pretepa, ki se je razvil med vinjenimi fantalini v nedeljo. Pretepači so s kolom izbili Frasu desno oko, z nožem ga pa ranili na bradi in na vratu.

Pretep. V nedeljo se je vršil v Račjem med fantalini pretep, katerega žrtev je obležal s preparami trebuhom neki Irgolič. Irgoliča so prepeljali v mariborsko bolnico.

Društvo državnih policijskih nameščencev, pod. Maribor priredi dne 3. januarja 1925 veselico v Götzovi dvorani v prid vdovam in sirotam. Z ozirom na bedno stanje vdov in sirot prosimo, da vzamejo druga društva obzir na našo prireditev.

Tajništvo mariborske radikalije. Svoj čas smo poročali, da je odložil tajniško mesto radikalije v Mariboru g. Trošt, čes, da ni v redu upravljal z inserati. — Kakor se je pozneje izkazalo, je gospod Trošt na stvari čisto nedolžen. Z inserati je nepošteno nekdo drug upravljal in ne g. Trošt, kateremu so radikaliski prvaki celo dolžni ostali za razna dela.

Narodno gledališče. Rapalski večer v mariborskem gledališču in izvirna slovenska noviteta. V sredo, dne 12. t. m. se uprizori v spomin na rapalski dan zanimiva, izvirna slovenska noviteta pisatelja Fr. Bevka: »Kajna«. »Kajna« je drama v štirih dejanjih, ki slika vojne razmere v zasedenem ozemlju naše Goriške. Pred predstavo bo imel nagovor pisatelj in dramatik gospod F. S. Finžgar. Ker se bo vršila predstava v korist »Jugoslovanske Matice«, veljajo za premijero povišane operne cene.

Začetek predstav. Z ozirom na razpis plebiscita o začetku predstav v mariborskem gledališču, poročamo, da je gledališka uprava prejela skupno 100 priklasnih in sicer: 89 za ob 19. in pol, 55 za ob 20. in 22. za ob 19. uri. Ker je torej po izidu plebiscita največ obiskovalcev za 19. in pol uro, se bodo pričele vse prireditve pričenši s 15. t. m. ob 19. in pol. Do 15. t. m. pa je začetek za dramske predstave še ob 20., za glasbene pa kot dosedaj že ob 19. in pol uri.

G. g. Ljubši se Stolo prosvetno društvo zahvaljuje, ker nam je v zadnjem predavanju podal zgodovinsko sliko boja za posamezne obmejne točke naše slovenske domovine na Stajerskem. — Prihodnje predavanje bo imel g. prof. J. Prijatelj.

Prošnja slepega reveža. Iz mariborske kaznilnice bo kmalu izpuščen po 16 letni ječi, popolnoma slep kaznjeneec; vsled oslepelosti si ne bo mogel s svojimi rokami služiti kruha. Preživljati se bo skušal s petjem, katerega bi spremljal s kitaro, ako mu jo kedo pokloni. Gotovo je marsikdo v posesti stare kitare, katere nikoli ne rabi; ubogi slepi kaznjeneec bi mu bil hvaležen, če mu jo daruje.

OASPD. v Mariboru. 15. novembra Veliki vrh, 30. novembra in 1. decembra Urška, 7. in 8. decembra Golte, 14. decembra Pohorje, 16. Glavni zbor, 21., 25. in 26. Klopni vrh (božičnica), 31. Ruška koča (Silvestrovo). — Priglasitve in informacije pri g. J. Baloh, Grajski trg.

Dr. Oetker-jev
pecivni prašek
dobi se povsod ali pa v tovarni
Josip Reich v Mariboru.

Svetla glava

OBČNI ZBOR PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU.

(Radi pomanjkanja prostora poročila nismo mogli priobčiti.)

Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru je bil dostojna manifestacija našega prosvetnega dela na Stajerskem v zadnjem letu ozir. po vojni. Udeležilo se je občnega zbora 131 zastopnikov 82 prosvetnih društev. Razen teh pa so se udeležili občnega zbora tudi zastopniki: Krščansko-socialne zveze za zasedeno Koroško, ljubljanske Prosvetne zveze g. V. Jarc in J. Hafner, Kat. tiskovnega društva gg. ravnatelj dr. A. Jerovšek in P. Živornik, Krekove mladine g. Kordin, Jugoslovanske strokovne zveze g. A. Semenič, Svele vojske g. dr. Josip Somrak, Orlovске ekspozituro v Mariboru g. dr. Jeraj, novi župan mariborski g. dr. Leskovar, Mohorjeve družbe g. dr. N. Čukala in drugi. — Občni zbor sta pozdravila tudi Prosvetna zveza v Gorici in g. dr. A. Korošec, minister prosvete v Beogradu.

Uvodoma je predsednik g. dr. J. Hohnjec v duhovito zasnovanem nagovoru povdarjal idealizem ljudsko prosvetnega dela na podlagi krščanskih načel. (Govor smo priobčili v 126. številki našega lista 31. oktobra 1924.)

Po ugotovitvi sklepčnosti so odborniki podali svoja poročila.

Tajnik g. prof. Prijatelj je poročal o splošnem delu Prosvetne zveze, pri kateri je včlanjenih sedaj 142 društev z nad 11.000 člani. V preteklem poslovnem letu je uredila svojo pisarno, nabavila za njo potreben inventar, ter organizirala svoja društva. Za predavanja po društvih je izdajala osnutke govorov, društvom je poskrbela razne ugodnosti glede plačevanja prireditvenega davka itd. — Bila je v stalni zvezi s Krščansko-socialno zvezo za Koroško in s Prosvetno zvezo v Gorici, z ljubljansko Prosvetno zvezo je v najvažnejših zadevah delala skupno in z njo skupaj izdajala »Vestnik« za društvene odbornike. V Mariboru samem je prirejala redna tedenska predavanja, ki so bila zelo dobro obiskovana. Inventar Prosvetne zveze je vreden čez 14.000 D (brez knjižnice).

Blagajnik g. J. Mirt je podal poročilo o denarnem prometu. Dohodkov je imela Prosvetna zveza 54.135,94 D izdatkov pa 38.687,82 D. Članarino po 25 D je plačalo 129 društev, podpore je dobila Prosvetna zveza precej. Največje izdatke je imela za svojo osrednjo pisarno (čez 10.000 D) in za knjižnico (čez 5000 D).

Knjižničar g. Fr. Kramberger je podal poročilo o knjižnici. Poročilo smo deloma že objavili v našem listu, zato ga ne ponavljamo. — O tem poročilu je bila živahna debata. Glede pozitivne knjižnice po deželi in razširjenosti osrednje knjižnice v Mariboru so se izrekli najdalekosežnejši predlogi.

Odbornik za treznostno gibanje g. J. Krošl je podal poročilo, koliko in kaj je Prosvetna zveza na tem polju

storila. Tu je bilo njeno delo tiho in skrito vendar že uspešno.

Lepo poročilo o delovanju Dekliških zvez je podala tajnica gđ. Črčkova. Dekliške zveze imajo 2288 članic ter prav vztrajno in pridno delajo v naših prosvetnih društvih. O tem poročilu se je razvnela živahna debata o dekliških in mladeniških zvezah in so se tudi tukaj storili važni sklepi.

Predsednik Ljudskega odra g. Fr. Kr. je poročal o delu Ljudskega odra v Mariboru, ki je imel v zadnji sezoni 28 predstav z 12 reprizami, dramatični odseki po deželi pa v zadnjih štirih letih nad 800 iger. Dramatične odseke ima 70 društev, ki imajo 68 odrov deloma enostavnih, deloma pa tudi prav lepo urejenih. Tudi glede delovanja dramatičnih odsekov so se tudi izrekli važni predlogi in nasveti.

Pregledniki so predlagali odboru absolutorij s pohvalo, ki ga je občni zbor sprejel s ploskanjem.

Nato se je izvolil predsednik č. g. dr. J. Hohnjec in nov odbor, ki ga tvorijo sledeči gospodje: msgr. dr. A. Medved, dr. J. Jeraj, Marko Krajnc, prof. J. Prijatelj, J. Malešič, P. Živornik, J. Stabej in Franjo Kramberger. — Za preglednike je občni zbor izvolil gg.: J. Barleta, dr. J. Kovačeca in J. Mirta, v razsodišče pa: dr. J. Leskovarja, dr. Al. Juvana, dr. A. Vebleta, dr. A. Jerovška in J. Krošla.

Članarino je občni zbor določil po 25 D za vsako društvo.

Občni zbor je sprejel tudi predlog starega odbora, da se razdelijo pri Prosvetni zvezi v Mariboru včlanjena društva na 29 okrajev. Ti prosvetni okraji morajo čimprej izvoliti okrajne odbore. — Odobren je bil tudi predlog, da delata ljubljanska in mariborska Prosvetna zveza skupaj potom prosvetnih skupščin. Novi odbor je dobil poverilo, da raznišlja o izdaji prosvetnega almanaha kot stalne letne publikacije Prosvetne zveze.

Po krajšem razgovoru o Mladenških in Dekliških zvezah je predsednik občni zbor zaključil z željo, naj naši prosvetni delavci še naprej delajo, kakor so delali dosedaj.

Dušica.

Reiman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

Vse kar je bilo človeškega v njem in slabega, vse je v tistem trenutku vpilo in kričalo za udobnim, mirnim življenjem, za lenimi solničnimi popoldnevi v parku, za prijetno zabavno družbo, — predvsem pa po njej, po njeni bližini, po njeni očarujoči, ljubeči, mameči lepoti.

In v tistih par trenutkih, ko je ležala njegova roka na njenih očeh, tedaj je boril leni, dremavi Percy silen, obupen boj oko v oko, prsi ob prsi s pogumnim, drznim, po doživljajih in vragolijah hlepečim junakom »Dušica«.

Pozabil je na grozote revolucije, izginila je krvava slika guillotine, utihnil je klic nedolžnih in preganjanih in želja po pustolovščinah se je umaknila drugi želji, vroči, strastni, koprneči ljubezni do žene. Le enega se je še spominjal, — svoje žene, njene lepote, njene nežne, boječe ljubezni.

Čutila je, da bo zmagala. Ljubeča žena vedno ve in čuti, kedaj njena ljubezen zmaga. Čutila je, da se njegova železna volja mehča. Le še ena sama goreča, vnet, ljubeča prošnja, in omajan bo njegov sklep.

»Percy —!« je začela.

Pa zaprl ji je usta s poljubom.

In prišla je izpremembra.

Kakor silni morski val zadene ob trdo skalo in se razbije ob njej, tako so se razbili ob granitni skali njegove krepke, odločne volje razburkani valovi, ki jih je zbudila proseča ljubezen lepe žene.

Ali ga je poklical Frank? — Ali ga je vzdramil rahli šum korakov ali samo otožni vzdih vetra?

Margareta je čutila, da so odnehale krepke roke, ki so jo držale v objemu. Njegove oči so se pomirile, hladneje so gledale.

Ljubeče, nežno jo je poljubil in ji odgrnil zlate kodre raz belo čelo. Zamišljen je bil.

»Čas je —!« je dejal. »Iti moram!«

Margareto je streslo, kot bi ji ledena puščica prebodla srce.

To je bilo slovo.

»Saj ne greš, Percy. — moj ljubi, ljubi, Percy!« Njen glas je bil votel, hripav. »O — če bi me res ljubil, saj bi ne šel —!«

»Če bi te res ljubil —!«

Ne, ni sanjala —!

Te njegove besede so bile pristna, prava, globoka ljubezen, toliko nežnosti, toliko hrepenenja, toliko ljubečega očitjanja je ležalo v njih.

Njena bol je za trenutek odnehala. Solze so jo polile.

Prijel jo je za roko, se sklonil in jo poljubil in gorka solza je kanila na njo.

»Iti moram —!« je ponovil čez nekaj časa.

»Zakaj —!« je ponavljal trdovratno. »Ali bi jaz ničesar ne pomenim —? Ali moje življenje ni nič —? Moja žalost —? Moji strahi —? Moj brezup —?

Oh!« je pridjala z grenko otožnostjo, »zakaj veljajo drugi več —? Kaj pomenijo drugi ljudje zate in zame, Percy? Ali nisva srečna tukaj —? Ali nisi že več ko dovolj storil za tiste ljudi —? Ali ni tvoje življenje tisočkrat več vredno zame nego življenje tisoč in tisoč tujih ljudi —?«

Lahen smehljal je zakrožil krog njegovih usten.

»Ne ne, ljuba!« je rekel nežno. »Ni jih tisoč in tisoč, ki me danes kličejo —! Kvečjemu eden! — Misli na ubogega duhovnika, ki sedi tam onstran v temni ječi! Vse je izgubil, maševati ne sme, verniki so razkropljeni, cerkve oropane, v tesni, temni sobici čaka morebiti, kdaj pridejo ponj kruti revolucionarji in ga odpeljejo v smrt —.

E-hm, — majhna izpremema zraka, potovanje po morju, in naš zdravi, sveži podeželski zrak bi pač prav dobro del ubogemu abbéju Fabre —! In drugega namena nimam ko da njega privedem v Richmond.«

»Percy —!

»Vem vem, ljuba moja!« je dejal s tistim rahlim, pol nevoljnim pol prosečim glasom, ki je navadno prekinil vsako nadaljno razpravo o njenih pomislekih, »vem, na tisti neumni dvojoj misliš!«

Nasmejal se je hudomušno in oči so se mu zableščale kakor bi se že naprej veselil izvrstne zabave.

»Pomisli, dragica, samo za trenutek pomisli!« je nadaljeval. »Ali sem smel odkloniti dvojoj v navzočnosti Njegovega kraljevskega Visočanstva in v navzočnosti dam —? Nisem mogel —! Usoda je vse naredila! In seve, on je vse to nasnoval!«

»Da — on!« je odvrnila razdražena. »Vse, — prepir, izzivanje, dvojoj in potovanje na Francosko, kjer te bo na določenem kraju in ob določenem času brez težkoč ujel —!«

Krhko se je nasmejal.

Veseli do življenja, veseli do vragolij je donelo iz tega smeha, niti sledu ni bilo v njem o strahu.

(Dalje prihodnjič).

Deklico staro 14—15 let sprejme za svojo Ana Jenkovič, poštno ležerice, Sv. Lenart v Sl. g. 693 2

Iščejo se tri kuharice z dobrimi spričevali. Dobra plača. Predstaviti se v Mariboru, Frankopanova ul. 52.

Proda se dobro ohranjen glasovir, ena partija novih rjuh iz prvovrstnega domačega platna, nebeljene, dva dežna plašča. Vetrinjska ulica 17-I. 704

Prvovrstno sadno drevje, visokodebelne in nizke vrtnice, lepotečno grmičje ponuja po najnižjih cenah vrtnarija olepševalnega društva, Koroševa ulica št. 29. Maribor. 699 2—1

Fižol in orehe kupuje po najvišjih cenah F. Starčič, Maribor, Vetrinjska ulica št. 15. 1429 6—1

Umetniške gosli na prodaj. Vpraša se pri hišniku v Cirilovi tiskarni.

VELIKA KAVARNA

Petek, dne 14. novembra 1924.

KLASIČEN VEČER

Sodeluje solist na harpo g. Lukeš. Koncert na dva glasovira: gdč. Friedmann, g. Bambino.

Spored:

1. Mendelsohn: Svatbeni marš.
2. Mozart: Overture k operi »Figaros Hochzeit.«
3. Beethoven: Velika fantazija.
4. Koncert na glasovir, dva glasovira, Mendelsohn: Capriccioso brillant, gdč. Friedmann in g. Bambino.
5. Liszt: Orpheus, simfonična pesem.
6. Solo na harpe: a) Na morski obali, b) Fantazija od Shicka, g. Lukeš itd.

Početek ob pol 9. uri.

Vstop prost.

KLUB BAR

Profesor Meschugge.

GLASBENA ATRAKCIJA

CUNJE

krojaške, sukajene in platne odpadke, staro železje kovano in vilito, glaževino kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 10

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s katerimi odpadki in vilitina.

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 167

Pozor! Za zimo. Pozor!

Vsled velikanske zaloge ter ugodnega nakupa manufakturnega blaga se bode od 15. novembra naprej cela zaloga po znatno nižji ceni prodajala.

Pri nakupu v gotovini dobi vsaka stranka še posebej

10 odstotkov popusta!

Za obilen obisk se priporoča

Anton Poš,

manufakturna trgovina

Maribor, Aleksandrova cesta 27.

Opozorilo.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem sprejel danes iz Krila, Jese vice 1 vagon dalmatinskega specijalnega črne-ga vina ter pride na drobno v prodaj pri

IZIDOR COPETTI

v Vojasniški ulici št. 5.

Cena v lokalu pro liter 11.— D, čez ulico 10.— D.

V vseh specerijskih prodajalnah
se dobi

JOHAN

najboljši pridatek k hrani.

NAZNANILO.

Vsled preselitve trgovine se proda vse manufakturno blago po izvanredno nizki ceni.

Vsaki ponedeljek, torek in sredo od 8.—12. in od 2.—5. ure:

volneno blago, velour, flauš, angl. blago, damsko sukno za kostume in plašče in najnovejši karo za damska krila. Moško sukno, modni kamgarn in razne novosti, kakor tudi double, cover coat i. t. d.

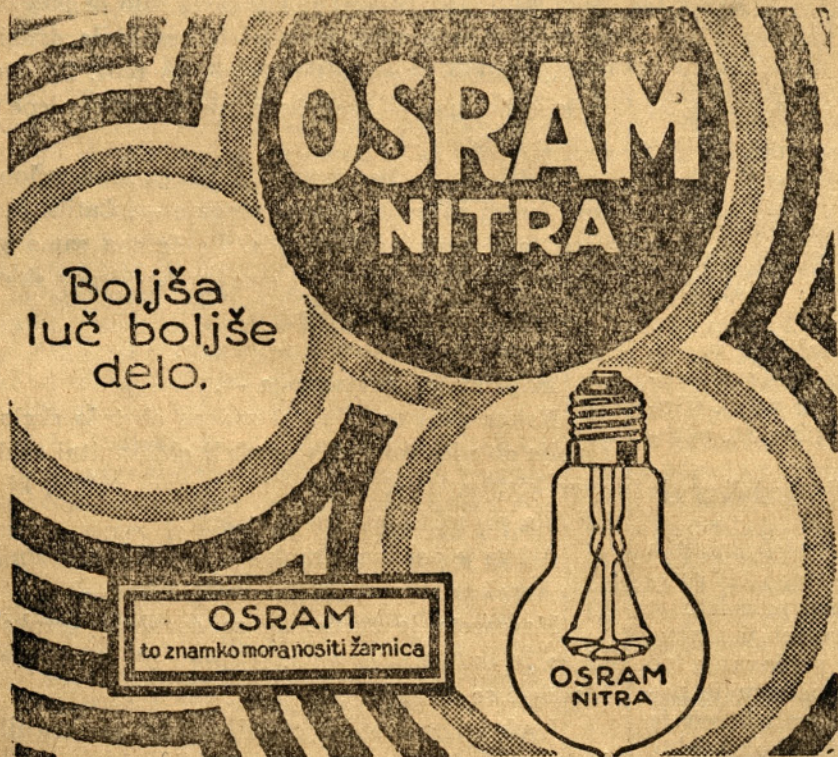
Vsaki četrtek, petek in soboto od 8.—12. in od 2.—5. ure:

velika prodaja najnovejše svile, svilen trikot in razne moderne tkanine peluche, baržbn, duvetin i. t. d. Etamin, eponge, frote, crepon. Sifon, platno vseh vrst. Porhat, flaneli, velouri najnovejši vzorci in drugo razno blago.

Modna manufakturna trgovina

Bidouc Pregrad,

Maribor, Aleksandrova cesta 28.

OSRAM

NITRA

Boljša
luč boljše
delo.

OSRAM
to znamko morate nositi žarnica

OSRAM
NITRA

Cenj. občinstvu se uljudno sporoča, da je z dnem 1. novembra 1924 začela poslovati

PRVA MARIBORSKA OBLAČILNICA

NA OBROKE

M. GEČ, MARIBOR, MELJSKA CESTA ŠTEV. 29

Prodaja vse vrste manufakturnega blaga, kakor sukno za ženske in moške obleke, modno blago, platno za rjuhe in perilo, cefire, oksforde, barhente, zimskega perila i. t. d. po najnižjih cenah in pod najugodnejšimi plačilnimi pogoji. Prvovrstno blago.

Za obilen obisk se priporoča

Prva mariborska oblačilnica na obroke, M. Geč, Maribor, Meljska c. 29

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.